

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., 1/4 an 2 fl. 50 cr., 1/2 an 5 fl., 1 an 10 fl.
Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., 1/4 an 3 fl. 50 cr., 1/2 an 7 fl.,
1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

1/4 an 10 franci, 1/2 an 20 franci, 1 an 40 franci.

Abonamente se fac numai plătindu-se înainte.

INSERTIUNILE

Un șir garmond prima-dată 7 cr., a doua-oară 6 cr.,
a treia-oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Redacția și administrația: Strada Măcelarilor nr. 21.

Se prenumără și la poste și la librării.

În București

primește abonamente Ioan Bianu, profesor, București,
Calea Victoriei nr. 135.

Epistole nefrancate se refușă. — Manuscrise nu se înapoiază.

Un număr costă 5 cențuri v. a. sau 15 bani rom.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

Episcopul Pavel.

Infamie mai mare ca în contra episcopului Pavel nu s'a săvârșit încă împotriva nici unui prelat român. Oarde sălbatice s'au năpustit asupra reședinței sale, asupra institutelor de cultură ridicată și protejate de dntul, asupra chiar a bisericii sale.

Și totuși un singur criminal nu a fost întemnițat, n'am auzit să se deschidă nici măcar atâta anchetă întru urmărirea păcătoșilor, cât guvernul nu întârzie să pornească în contra a unui elev român de gimnasiu, dacă el a purtat o cocardă tricoloră de pildă.

Plin de duhul blândeței, însă și răbdător cum e, Cuviosia Sa părintele episcop a răbdat această insultă cu o rezonanță mai mult ca îngerească. Așa că pe când românimea întreagă, atât de aici, din regatul ungar, cât și din regatul român era revoltată — cum doar n'a mai fost nici-odată — contra barbarilor ungurești, episcopul Pavel adresa foilor ungurești telegramă, în care spunea, că se va apăra, înaintea mai marilor sei, contra acuzării ce i-se face că ar fi trădător de patrie, și asigură în același timp, că cu toate cele întâmplate, nu este supărat pe Orădani.

Dar' bine, ne ziceam, atunci, ce ar trebui să facă Unguria, ca să-l supere pe Eminența Sa părintele episcop?

Înțelegem să te conduci de marea învățătură a lui Christos, care a zis: „Când cineva te aruncă cu petri, tu aruncă-l îndărăt cu pâine”. Înțelegem ca părintele episcop să creadă, că bine este, ca atunci când vrășmașul tău îți dă o palmă, tu să îi, să-ți mai aplice una!

Nu înțelegem însă ca atunci când vorba e să ceri satisfacție pentru o insultă care nu mai e o insultă personală, nu mai e o insultă comună, ci este cel mai odios atentat în contra bisericii lui Christos, biserică a cărei pază prin jurământ îi este încredințată părintelui episcop, nu înțelegem în acest cas de ce atâta rezervă.

Ni-am zis, totuși, pentru a ne mângăia: Este cestic de oportunitate, omul amărit, dar' blând, răbdător, nu vrea să-și taie podul de trecere, nu vrea să spună că e supărat pentru cele-ce i-au făcut Orăzani, pentru-că atunci cu ce

față să mai vină între ei? Și poate-că e convins, că i-se va da satisfacție din partea celor sus puși pentru insultele ce canalia maghiară i-a adus nu lui numai, dar' bisericii gr.-catolice române.

Mângâierea noastră azi este însă aproape sfârșită. Sântem tentați a crede, că cucernicul prelat n'a înțeles momentul psihologic, momentul oportun, momentul imperios chiar, n'a înțeles că i-se oferă prilej a cere și a lua satisfacție nu numai pentru crima ce s'a săvârșit în contra bisericii gr.-catolice române, ci pentru toate infamiile ce Ungurii au comis împotriva Românilor; n'a înțeles că prelat român în veacul acesta abia va fi avut ocazie mai excelentă a se face nemuritor nu numai înaintea fiilor sei sufletești, dar' în fața tuturor Românilor.

Preasfinția Sa n'a făcut cum scrie și organul bisericesc din Blaj că ar trebui să facă: să iee toiagul arhieresc și să bată la ușile mari, la ușile sfinte unde lege este, ca glasului dreptății ascultare să i-se de, ci s'a mângâiat să ceară anchetă ministrului de internemaghiar, a ministrului care în primul loc el poartă vina că a fost spartă reședința episcopescă, biserica și alte clădiri proprietăți românești.

Și pentru-ce această anchetă? Ce păcate a săvârșit prelatul român? Cele cu care îl învinovățește un preot imbecil, nebun, vândut satanei și Ungurilor?

Dar' atunci prelații români toți, întotdeauna vor pute să fie puși sub cercetarea anchetei numită de guvern, căci întotdeauna se vor găsi mâni sacrale care să scrie contra lor pamflete.

Nu se gândește înaltul prelat, că stabilește o precedentă care va avea consecuențele cele mai triste pentru biserică română, când el însuși recunoaște ministrului maghiar dreptul de a se amesteca în cestiunile bisericesti române, căci snt cestiuni bisericesti ceea prin care învinovățit este că a tradat patria.

Dar' dacă crime contra patriei a comis înaltul prelat, guvernul are procurori și juri de instrucție. Dacă acestia cred că un miserabil pamflet este destul pentru a-l trage în judecată pe episcopul român, să pornească proces atunci!

Ear' dacă contra canoanelor a păcătuit prelatul român dela Oradea-mare, este alt for, forul competent chiar după legile ungurești, nu ministrul de interne maghiar, care să ancheteze!

Aceasta nu este o părere numai a noastră, ci o spun organe cu autoritate chiar în cestiuni religioase.

Astfel „Vaterland” dela 21 August vorbind de cererea episcopului Pavel adresată ministrului de interne de a se porni cercetare în contra Preasfinției Sale spune:

„Aceasta dovedește conștiința curată este însă totdeauna și prea mare luare în considerație a scandalului ziaristic maghiar”...

Și a ce fel de ziaristică?

O ziaristică fără rușine, scandaloasă, temerară!

Și când?

Când întreaga suflare românească este revoltată împotriva acestei ziaristice, când protestele Românilor curg într'una contra celor care au insultat pe înaltul prelat! Când însuși foaia guvernamentală „Pesti Hirlap” (nrul dela 23 August) scrie: „Cheia menținerii Ungurilor în Ardeal este Blajul și dacă ar ajunge aici cap bisericesc un bărbat după-cum Pituk a dovedit cu date și fapte răsturnabile că este Pavel, perderea Maghiarilor va urma fără îndoială”.

Dar' mai merită să dai atâta considerațiune unei prese așa de perverse, unui guvern care continuă încă a crede în temeinicia scriselor unui nebun?

Și apoi să zicem că se va dovedi, că Preasfinția Sa nu este trădător de patrie.

Cum rămâne însă cu biserică română insultată.

Și apoi: care este cestiunea ce trebuie să preocupe lumea? Că episcopul Pavel ar fi trădător de patrie? Evident că nu!

Aceasta ar rămâne să o dovedească Ungurii.

Cestiunea cea mare este: Episcopul român al Orăzii-mari să ceară satisfacție pentru batjocura ce Ungurii au adus bisericii sale greco-catolice, națiunii române; să i-se de satisfacție pentru pângăvirea din partea Ungurilor sălbatice a unei biserici române.

Cestiunea este să se arete, că în Ungaria se comit contra naționalităților fapte, care numai în timp de revoluție se fac și totuși criminalii nu sânt pedepsiți.

Crede Preasfinția Sa părintele episcop Pavel că prin ancheta ce a cerut-o, i-se va da și ni-se va da această satisfacție?

De sigur că nu poate crede așa ceva!

Să asculte deci vocea poporului, să alunge pesfetnici care prin alte sfaturi la perzarea națională îl duce, să întreprindă pașii — nu este încă târziu! — pentru salvarea cinstei sale, cinstei neamului românesc, să nu se poată zice, că a fost în această epocă de grea urgie un prelat român, care nu i-a știut și n'a îndrăsnit să-și apere biserica și neamul nici chiar atunci, când întreg poporul i-a stat la spate, când lumea întreagă a cerut ca satisfacție să se iee pentru batjocura ce niște sălbatice au adus sfintei biserici a lui Christos.

Guvernul și naționalitățile. „Pester Lloyd” dela 20 August scrie: „Sântem încredințați că actuala politică a naționalităților poate să purceadă numai dintr'o rătăcire, sperăm, va ceda locul considerațiilor mai juste și atunci aceia, care azi continuă a duce răboiu în contra propriei lor patrii, spăriați vor afla, că au păcătuit în contra condițiilor proprii lor bunăstări. Căci îndată-ce va prevala cugetare mai rece, naționalitățile nu vor întârzia a afla că se vor ferici pe ruinele națiunii maghiare și desbinarea Ungariei ar fi lucrul cel mai rău ce s'ar pute întâmpla. Poziția de mare putere a acestui stat precum și stările lui culturale au să ocrotească naționalitatea și biserica lor de influența rusească. Numai o singură spărtură să se facă în constituție, și potopul mereu crescând va spulbera toate cele-ce s'au creat în Ungaria în decursul mai multor veacuri”. Un lucru trebuia să nu uite organul guvernamental: că de Muscali ne va fi apărând — acum că e pace — guvernul, dar' de sălbaticei ca cele dela Turda și Oradea nu prea vedem că e dispus să ne apere. Noi credem că spărtura în constituție e făcută demult.

Pedagogii maghiari. La 14 August s'a ținut în Budapesta primul congres al inspectorilor școlari maghiari.

Între alții, inspectorul școlar Bánhegyi din comitatul Bichis a propus următoarele:

„E consult, ca în școalele naționalităților să se aplice profesori, care nu știu limba maternă a elevilor lor.

„Diplomă să se dea numai acelor învățători, care știu bine ungurește.

„În preparandiile naționalităților limba de propunere să fie cea maghiară”.

Un alt revisor școlar, Liber Jozsef, care lucrează în biroul ministrului școalelor, a propus următoarele:

„În ținuturi nemaghiare, învățătorii naționalităților să fie invitați în comune curat maghiare pentru șese săptămâni pe an cu scop de a conversa ungurește.

„În fiecare an învățătorii maghiari să dea examen din limba maghiară”.

Congresul a primit de altfel următoarea moțiune:

„Congresul să declare că trebuie cerută dela guvern revizia programului de învățământ, anume pe baza ca punctul de gravitate al învățământului să treacă dela limba maternă la limba maghiară; învățătura limbii maghiare să se facă după un model direct special, ear' învățătura limbii materne în oare extraordinare să fie suprimată cu ori-ce preț; deja în clasa I. să se înceapă cu învățarea limbii maghiare, și anume prin exerciții de a pricepe vorbirea, prin cântări, prin jocuri de școală și exerciții corporale: în celelalte clase, în măsură ce vin a se propune noue subiecte, să fie învățate toate în limba maghiară, să se dea în mâinile învățătorului îndrumări bine precizate despre planul cel nou de învățământ”.

Hotărât: toți acești pedagogi maghiari sânt buni de legați și duși la balamucul de pe Lipót-mező!

Oradea-mare.

Sub acest titlu foaia bisericescă „Unirea” din Blaj publică în numărul seu din urmă un articol de fond din care reproducem următoarele:

Demonstrațiunile din Oradea sânt îndreptate împotriva bisericii greco-catolice române. Și biserica greco-catolică își are asigurat caracterul seu național românesc în legile fundamentale ale țerii.

FOIȚA „TRIBUNEI”.

Scrierea la antici.

(Urmare din nr. 176).

Pe lângă scrierea cu roșu e de amintit încă chrysographia, în care literele erau făcute cu aur și cu argint. Textul se scria cu argint, ear' literele cele începătoare se făceau cu aur, dar' nu odată se și zugrăviau cu cele mai diverse și mai frumoase colori.

Chrisografia era foarte elegantă, dar' totodată și scumpă, și tocmai din această cauză și foarte rară. Cât de elegantă a fost chrisografia putem vedea din codicile lui Dioscoride din veacul al V-lea sau al VI-lea după Christos, care și azi se păstrează în biblioteca din Viena; și putem să vedem și mai bine din Evangelia episcopului Vulfila, care cătră finea secolului al IV-lea după Christos în cetatea Upsala a tradus toată Evangelia în limba visigotică.

De sine se înțelege, că dacă pe vâpșele de scris puneau atâta pond, atunci mai aveau în considerare și aceea, ca literele să steie în bună ordine una lângă alta, și nu una mai sus, ear' alta mai jos Ear' pentru-ca literele, mai bine zis rîndurile să meargă oblu, se folosiau de o linie, a cărei nume era: canon, ear' în limba greacă: canonic. Fiindcă apoi citau adese-ori dintr'una sau dintr'altă operă, trebuia să știe, că în opera cutare și cutare în care rînd se află partea citată. Pentru aceasta rîndurile se numerisau în măsură de cincii, sau într'alt mod. Numerisarea sau împărțirea aceasta se făcea pe marginile cărții și se numia: paragraph,

dela cuvântul grecesc: paragraphen, care atâta înseamnă, cât a scrie pe margine, a scrie de o latură.

Insemnarea de pe marginea cărții, de comun se făcea cu tîntă roșie, ear' fiindcă roșu în latinește este: ruber, rubra, rubrum, de aici însemnarea de pe margine, adecă paragraful se numia: rubrica, care numire, precum știm, și azi încă e întrebuințată.

Pe materiile, cu instrumentele și cu tinte până acum tratate se făcea scrierea, ear' prin ajutorul scrierii se făcea cartea.

Forma cărții era de două specii, adecă era carte de forma unui volum, și carte de forma unei codice. Cartea avea formă de volum, dacă materia din carte era papir, ear' dacă cartea era scrisă pe pergament, atunci avea formă de codice.

Dintre aceste două forme cea dintăiu era volumul, care latinește se numia: volumen sau volumen chartarum, pentru-că câte un volum consista din mai multe foi, ear' când încep a se folosi pergamentul în locul papirului, atunci și forma cărții era exclusiv codicelă.

Partea de deasupra a codicelui se numia: protocollon, de unde se derivă numirea de azi a protocollului, ear' cea de desubt: escatocolon. Aceste două foi ale codicelui aveau jur împrejur ramă de lemn sau de os de elefant, prin ajutorul cărora se închidea codicile sau se deschidea. În capetele ramelor erau două codice, care latinește se numiau: umblici, ear' grecește: omphaloi. De aci vine expresiunea: ad umbilicum ducere. Pe protocolon venia titlul (index, syllabus) scris pe un papir, care se numia în limba latină: frons, ear' în cea greacă: pit-

tation. Când se cetia codicile, trebuiau papirele din el așternute (explicare); când se așterneau se zicea: codex explicatur; când erau așternute și cetite se zicea: codex explicatus est.

Foile din volum erau de 10—20 centimetri lungi, care apoi se lipiau dealungul cu capetele una de alta. Est mod făcea omul câte o carte de 1—5 metri lungă. La un capăt al cărții se pune a vergea notedă, pe care se rola cartea. Dela rola apoi se numia: volumen, pentru-că cuvântul volumen se derivă din verbul volvere, căruia îi corespunde verbul românesc: a rola. Rolarea se făcea așa, ca finea cărții să cadă din lăuntru, ear' începutul să fie din afară. După-ce toată cartea era rotată, se pune pe ea titlul (titulus) ce avea să-l poarte. Titlul sau se lipia pe volum sau se înțepenia prin ceva legătoare subțire de un capăt al vergelei. Așa gata apoi se puneau în ceva (îndătoare: dacă era numai un volum, se puneau într'un toc (capsa, nidus), ear' dacă erau mai multe, atunci se așezau cu mare grijă într'un scriiniu sau într'un armar.

Când aveau lipsă de ele, le scoteau afară și le desfășurau așa, ca partea cetită să fie în continuu rotată. Firește cu această ocaziune rolarea nu mergea ca prima-oară, adecă pe lângă vergeaua dela sfârșitul cărții, ci pe lângă celalalt capăt al volumului. Ear' când era cetitul pe la jumătatea cărții, atunci erau două volume, unul cetit, altul necetit. Cu cât se cetia mai mult, cu atâta se măria volumul nou și scădea cel prim, până când cu finea cetitului era ear' numai un volum. Când omul cetia din oare-care volum, se zicea: revolvere librum, ear' când îl

cetia până în capăt, se folosia următoarea expresiune: revolvere librum ad extremum. Desfacerea volumului recerea să fie ambele mâni ocupate: una să desfășure volumul, ear' cealaltă să-l volzeze din nou.

Volumele erau și mai mici și mai mari. La început volumele erau de comun foarte mari, dar' mai târziu, pe vremea clasicismului, se făceau mai scurte, ca să le poată ceti mai ușor.

Un volum de acesta purta numele de: liber. La noi cuvântul liber înseamnă: carte, dar' la antici avea totdeauna numai însemnătatea unui volum a cutărei opere. Așa d. e. în Aeneida lui Vergiliu snt 12 cărți (liber), dar' pentru aceea aceste 12 cărți lăolaltă fac numai una sau două cărți după înțelesul de azi. Prin urmare Aeneida conține 12 cânturi, adecă 12 cărți de atunci, dar' nu de ale noastre.

Dacă un op consista din mai multe volume, atunci volumele se împărțiau în decade (decades). Decadele una câte una conțineau zece părți. Aceste zece părți se puneau cu câte un scriiniu, și se numiau: fascies librorum. Decadele trebuia, cât se poate, să fie de o mărime, ear' mărimea o judecau amăsurat rîndurilor, și în prosă, și în poezie. În prosă un rînd se numia: stich, ear' în poezie: hexametru. Stichurile și hexametru unor volume trebuia să fie, dacă nu în număr egal, cel puțin în proporțiune binecvenită, adecă stihurile și hexametru unui volum să nu fie cu mult mai mulți sau cu mult mai puțini la număr decât cum snt stihurile și hexametru celuilalt, ci

diferența între rîndurile unuia și între rîndurile celuilalt volum să fie foarte mică.

Pe aceasta scriitorii clasici puneau mare pond. Făceau însă o mare deosebire între prosă și poezie: dela prosaist pretindeau un longum volumen, ear' dela poezi numai un brevis libellus. Prosaistului dar' îi concedeau mult, ear' dela poet pretindeau mult. Ba nici volumele prosaistului nu erau de o mărime cu ale poetului, ale prosaistului erau mai mari, ear' ale poetului mai mici, și pentru aceea poetul trebuia să se exprime încă mai profund și mai elegant decât prosaistul. Care poet nu se știa exprima scurt, profund și elegant, acela nu era poet plăcut.

Volumele erau lungi și la prosaști și la poezi, însă nici prosaistul nici poetul nu scria în volum de-alungul, ci fiecare foaie a volumului era prin ajutorul unei linii împărțită în mai multe coloane, care apoi se numiau: paginae.

Paginele acestea se scriau una câte una, și ca să încapă pe fiecare pagină, cât se poate mai mult și ca scrierea încă să meargă mai ușor, scriitorii se folosiau de niște prescurtări, care prescurtări se numiau notae, ear' acelora care se pricepeau bine la scrierea și cetirea cu note, li-se zicea la Latini: notarii, ear' la Greci: tachygraphoi.

Primul, care a întrebuințat prescurtările a fost Tirone, libertul lui Cicerone, al celui mai mare orator al Romanilor. Prescurtările sale s'au numit: Notae Tironianae. Annaeu Seneca încă a inventat câteva prescurtări de scriere, ear' Cyprian le-a dezvoltat mai departe.

Scrierea cu prescurtări se apropia de scrierea secretă a Grecilor, care se numia:

Într'adevăr pentru-ce s'au înscenat demonstrațiile acelea?

Motivul principal a fost, pentru-că episcopul Pavel a publicat în dieceza sa în anul 1892 un circular întemeiat pe epistola pastorală comună din 1 Martie 1892, statorită în conferența episcopilor noștri, în care se impune parohilor a instrua pe credincioși și pe pruncii aceluia în limba română, care este limba liturgică a bisericii noastre, deoarece-ec neconștința acestei limbi are de urmare părăsirea religiei noastre și prin urmare perirea sufletescă a credincioșilor noștri. Pentru-că dacă poporul nu mai cunoaște limba, în care se împlinesc funcțiile sacre, se instrăinează dela acele funcțiuni și se alipește la o religie, în care poate să priceapă eași limba cultului divin. Și deoarece-ec în țeara noastră numai la protestanți poate poporul nostru desromanizat să priceapă limba cultului, este firească urmarea, că la protestanți se va alipi.

Circularul din Martie 1892 a fost publicat cu subscrierile episcopatului nostru întreg, în frunte cu fericitul metropolit Vanca. Ea este efuzul doctrinei curate catolice. Ea constituie în ochii tuturor fiilor credincioși ai bisericii noastre un titlu de reconștință față de arhieriei noștri, îngrijii mai presus de toate de binele nostru spiritual.

Și cum privește acest act Maghiarii? Ca o trădare de patrie.

Va să zică, în ochii compatrioților noștri maghiari împlinirea datorințelor arhieriești se privește de egală cu trădarea de patrie.

Și cine sânt Maghiarii aceia, care au aranjat excesele din Oradea-mare? Sânt așa numita „tinerime inteligentă“, condusă de inspectorul regesc de școale. Așa ne vestesc chiar și foile maghiare.

Și desaprobat-a cineva excesele din Oradea-mare?

Nimeni. Din contră presa întreagă le-a preamărit ca pe niște manifestațiuni ale patriotismului celui adevărat.

Eată gravitatea extremă a situațiunii. Că Pituk a comis o infamă trădare a bisericii sale, recurgând în contra episcopului sau la guvernul țării cu preterarea forurilor bisericești singure competente, asta fu în seamă. Avut-a și Isus Christos între doi sprezece apostoli un vînzător. Ce mirare, dacă va avé și episcopul Pavel între 200 de „preoi vre-o câțiva simbriași?

Că episcopului Pavel i-s'a amărît inima cea nobilă de cătră aceia, pe care după a lor nevrednicie i-a încercat cu binefaceri, asta ear' puțin împoartă. Se va mîngăia cu vocea conștinței sale curate.

Că s'au spart ferestrele seminarului de băieți și ale locuințelor canonicesti și private românești, asta este și mai neînsemnat. A suferi pentru adevăr și dreptate, este mîngăitor, și cel puțin pe viitor își vor face obloane bune, ca dovezile civilizațiunii maghiare să nu poată străbate la dinșii.

Gravitatea extremă a situațiunii se află în faptul, că păstrarea caracterului românesc al bisericii noastre, caracter garantat în legi fundamentale ale țării, se consideră din partea compatrioților noștri maghiari ca o trădare de patrie.

Gravitatea extremă a situațiunii se află în faptul, că păstrarea caracterului românesc al bisericii noastre, caracter garantat în legi fundamentale ale țării, se consideră din partea compatrioților noștri maghiari ca o trădare de patrie.

seganographia sau cryptographia. Cea mai interesantă scriere secretă era Scytala din Lacedaemoniu, despre care și Gelliu face amintire. (Noct. Att. lib. XVII. cap. 9.)

Lacedemonienii, precum știm, erau un popor războinic. Ei aveau în continuu lupte când cu unul când cu alt popor vecin. Deci o parte a Lacedemonienilor totdeauna era în luptă, ear' cealaltă acasă. Dacă apoi cei de acasă cu cei din luptă aveau ceva de comunicat, atunci se folosiau de scrierea secretă.

Când ducele pleca cu ai sei în bătăie, făceau două măceane rotunde, într'o formă de lungi și într'o formă de groase. Unul era la beliduce, ear' celalalt rămănea acasă în Lacedaemoniu. Cei de acasă tăiau din pergament niște pantlice lungi și înguste, și le lipiau cu capetele una de alta, apoi punându-le pe măcăul rămas acasă scriau pe ele cele-ce aveau de a comunica cu cei din luptă. După-ce scrierea era gata, luau pantlicele jos și le trimiteau la ai lor fără să aibă frică că cineva le va ști secretul. Pentru-că pantlicele acestea nu erau cetibile decât numai puse pe măcăul dela beliducele lor. Alt măcău mai scurt sau mai lung, mai gros sau mai subțire nu da înțelesul original al literelor de pe pantlici. Așadar' numai beliducele Lacedemonienilor le știa ceti. Scrierea aceasta pe pantlici puse pe două măceane se numia: scytala.

Scrierea, precum se vede, era una dintre cele mai grele ocupațiuni, și tocmai din această cauză era concretată exclusiv sclavilor.

Sclavii făceau două familii: familia rustică și familia urbană. Cei din familia rustică erau cultivatori de pămînt, de vii, de maslini; păstori de vite, de cai, de asini, de capre, de porci; grădinari, stupari, porumbari,

Faptul acesta nu poate să ne însuflească numai grave îngrijiri, ci trebuie să ne îndemne fără întârziare la o energică lucrare pentru respingerea atacurilor pornite și pentru păstrarea nealterată a caracterului românesc, al bisericii noastre și al instituțiilor ei.

Ar fi o trădare a bisericii noastre, dacă am întredăsa fie chiar și pe o clipă primirea mînușii aruncate. Nu este iertat să suferim, ca în opiniunea publică să se întredăscă părăsirea, ca-si-cînd ar fi iertat a sguđu la caracterul românesc al bisericii noastre.

Terenul, pe care stăm, este legal, și pe terenul acesta putem lucra fără de rezervă. Pontificele Romei și Regele apostolic, Papa și Coroana într'o formă ne-augurată caracterul românesc al bisericii noastre. Maghiarii vor să răpească acest caracter, ca să ne nimicească biserica însași.

Datorința noastră deci este a recurge în contra acestor din urmă la factorii cei dintâi.

Clerul rural este chemat, să iee inițiativa. Preoții noștri din întreagă provincia metropolitană să se adune după protopopiate sau vicariate și acolo, în representațiuni colective, să descopere Sfinții Sale și Regelui apostolic uneltirile ce se pornesc împotriva bisericii noastre. Să arete, că legile, ce s'au adus cu sancționarea Preafaltă Maiestății Sale, nu se bagă în seamă, că noi, poporul românesc, biserica română greco-catolică, sîntem puși afară de cadrele constituției, și că nici locașurile în care ne rugăm lui Dumnezeu pentru Domnitor, pentru țeară și pentru pacea lumii nu mai sânt scutite de atacurile sacrilige ale șovinismului împăgănit.

Sfinția Sa Pontificele Romei nu va trece, desigur, vocea durerii noastre și va interveni pe lîngă Regele apostolic al Ungariei în interesul bisericii noastre.

Eată dar' situațiunea ce ni-a creat-o Oradea-mare, și mijlocul, de care trebuie să ne folosim pentru a schimba-o.

La lucru dar'. Să nu întârziem. Să nu dăm uitării cele întemplate.

Nu poate Dumnezeu să ne certe în etern.

Cauza noastră este a lui Dumnezeu. Prin urmare va triumfa. Și atunci rēul ni-se va întoarce spre bine, și pe paginile cele frumoase ale istoriei noastre va figura și numele: Oradea-mare.

Proteste

contra

SĚLBĂTECILOR DIN TURDA ȘI ORADEA-MARE.

Tĕrlungeni, 11 August.

Aflăm cu cea mai mare părere de rēu despre sĚlbăteciile ungurești din Turda și Oradea-mare. Nu putem decât să zicem Ungurilor: Atingeți dar' culmea sĚlbăteciilor, ca cu atât mai grozavă să vō fie decadența! Faceți-vō demni de „Atila“, imitați și mai departe faptele lui, ca cu atât mai mult să

pescari, vĕnători și pădurari. Ear' cei din familia urbană erau portari, ianitori, inspectori de curte, inspectori de mobile, tesaurari, camerari, cubiculari, ornatori, barbiri, bucătari, culinari, servitori de masă, pregustători, pĕharnici, antemergători, nomenclatori, lecticari, invitatori, cĕntăreți, instructori și secretari. Cei din urmă conduceau toate afacerile domnului lor. Dacă însă aveau scrișoare frumoasă (caligrafie) li-se da de scris cărți și se numiau librari, față cu scriitorii cei publici, cărora li-se zicea tabelari. Librarii scriau cărți nouă, ear' cei-ce copiau cărți vechi se numiau antiquari. Cărțile se țineau într'un armar. Dacă armarul conținea mai multe cărți, atunci purta numele bibliotecă. Sclavii concrezuți cu ornduirea bibliotecii erau bibliotecari.

Prima și cea mai mare bibliotecă în evul vechiu a fost bibliotecă din Alexandria, în care pe vremea lui Ptolemaeu, după-cum ne spune Ritschl în opera sa dată la a. 1838 în Berlin sub titlul „Die Alexandrinische Bibliothek“, au fost 90.000 de volume tot din autori cei mai renumiți grecești. Înșuși bibliotecarii erau unii poeți buni, alții oameni vĕrsați în toate ramurile științelor. Așa d. e., ca să nu amintesc pe alții, Callimach, director bibliotecii, era literat distins și poet cu adevărată chemare. Opera sa istorico-literară cu numele Pinaches a fost o lucrare demnă de toată stima. Elegiile sale au fost produse epocale în istoricul elegiei. Elegia grecească până pe vremea lui Callimach avu două epoci: ionică și atică. Cu Callimach elegia pășește într'un al treilea stadiu, adică în epoca alexandrină, al cărei caracter era romanticismul. (Va urma.)

tremurați, auzind, că ciasul, cĕnd trebuie să încetați cu sĚlbăteciile voastre, a sunat. Noi înșine, ca Romĕni după atătea suferințe, ne întrebam, cĕ oare cuțitul n'a ajuns la os? Ce altceva ați profitat din mĕrețele voastre fapte dela Turda și Oradea-mare, decĕt eroicul nume de „sĚlbăteci“?

Continuați dar' și mai departe cu aceste fapte mĕrețe, demne de niște oameni culți, demne de secolul acesta, cĕci șerpele, cĕnd îl doare capul și voește să moară, se pune cu capul la roata carului; ear' vouă cĕnd vi-se face de cap, începeți să vĕ arĕtați cavalerescul caracter, deoarece-ec faptele dela Turda și Oradea-mare au caracterizat-o pe deplin.

Pentru Romĕni din Terlugani
Creangă

Abrudsat, la 22 August 1893.

SĚlbăteciile din nou comise în Oradea-mare, de bestiile hoarde asiatice, ne-au indignat și mișcat până la inimă. Protestăm energic în contra lor!

Asta este serioșitatea exprimată de ei, care și-o știu ei rezerva? Să tĕbărască în grupe hoțesti noaptea, asupra caselor fruntașilor noștri? amenințându-le chiar și vieța, rușine să le fie! Pĕnă cĕnd trebuie să îndurăm noi Romĕni atătea fĕrădelegi? Dacă acești sĚlbăteci vreau să imiteze faptele hașibozucilor din Turcia cea ruginită, atunci și noi trebuie să urmĕrim faptele acelor creștini, care s'au știut apĕra atĕt de eroicește. Sau doar' aici în această țĕară amărĕtă numai aceluia li-se asigură liniștea și li-se îmbunătățește soartea, care pentru interesele lor personale se reneagă, lĕpĕdĕndu-se de națiunea lor? Noi, care ni-o știm păstra chiar și cu vieța și cu fimum prigonit? Nu am fost noi, Romĕni, destul subjugați de furioșii venetici sĚlbăteci, în atĕția secolu de ani? Nici acum în secolul al XIX-lea, numit al luminilor, al libertății și al naționalității, să nu ne fie permis să gustăm dreptatea?

Nu mai pĕnă unde este dreptate, este umanitate, dincolo de dreptate locuiesc fiare sĚlbătece, dacă cu sĚlbăteci avem de a face, atunci trebuie să ne apĕrĕm de aceste fiară, a căror mușcătură devine din ce în ce mai otrĕvitoare.

Codrii și Munți-Apuseni, de a căror figură se înșpĕimĕntă atĕt de mult potrivnicii noștri, azi ne șoștește cu farmec dulce zimbitor, cĕ în curĕnd ne vom deștepta carăși din somnul cel adĕnc, dar' atunci să fim mai tari în credință, să nu ne mai jertfim pentru omajurile pismașilor noștri, ci să urmĕrim pe acei frați romĕni, care cu atĕta dragoste ne poartă steagul albaștru al credinței, prigonit din conferența națională din Sibiu.

De aceea rugăm pe toți cĕrturarii romĕni din toate unghiurile acestei țĕri, fie acela de ori-ce calitate, să delăture ambițiunea fudulă, și să se apropie tot mai mult de meseriașii și plugarii romĕni, dĕndu-le sfaturile lor cele mai înțelepte, în aceste zile de suferință, cĕci acum mai mult ca ori-si-cĕnd trebuie să ne îmbrătoșem frățește, dela opinea cea mai spartă, până la pĕpucel cel mai luxos.

Cu toată stima:

George Balomir,

măiestru pĕpucar și proprietar de mine.

Spicuri din foile maghiare.

Dĕnd traducerea telegamei ce tinerimea romĕnă din Arad ni-a trimis drept semn de protestare contra barbariilor ungurești, organul șovinist „Alföld“ dela 20 August scrie un articol de fond, în care insultă enorm pe cei-ce au expedit telegrama și invită pe cetățenii „patriotici“ ai orașului „să iee poziție“, să „facă ceva contra Valahilor cei agresori“.

Pe de altă parte invită pe Romĕni „patriotici“ care sĕnt slujbași în acel oraș, să desaproabe telegrama „ultraistă“ prin care este batjocorit ștatul ungar.

Apoi atĕt le mai trebuie Ungurilor-jido-viți ori Jidanilor-ungurisați din Arad să „iie poziție“, și să fie acolo Romĕni care să-i scar-mene, ca să le treacă pofta de a face pot-logării, canalii ce sĕnt!

„Magyar Hirlap“ dela 22 August injură pe Romĕni din Feleg pentru-că Dumineca trecută preutul de colo a ținut în biserică slujbă pentru-ca Dumnezeu să-i dea putere dlui Dr. Lucașiu să poată suporta temnița în care l-au aruncat Ungurii.

Numitul canal de scurgere al insultelor ungurești se năpustește mai ales asupra invĕtătorului Ioan Maxim, despre care zice că după biserică a ținut un discurs poporului, în care discurs „numai oameni de treabă nu i-a numit pe Unguri“.

Da ce, nu cumva foia ungurească se așteaptă ca invĕtătorii romĕni să-i vorbească de bine pe sĚlbăteci care fac rușinea acestui veac?

Mai fac foile ungurești caz mare dintr'o rezoluțiune ce ar fi luat Romĕni din Dom-

begyháza „contra politiceii lui Rațiu și a partidului național valah“.

Āntăiu de toate cei care au iscălit rezoluțiua, nu sĕnt Romĕni, ci Jidani și Unguri. Astfel sĕnt iscăliți Deutsch Zsiva, biró, András Jozsef, törvénybiró, Mészáros Illés, esküdt, Foris András, Farkas Mihály, Mocsáry János, Gyorfy Etel, jegyzó.

Va să zică slujbași dela comună.

Apoi protestul acestora nu poate avé valoare nici chiar atunci, cĕnd i-s'ar alătura și cei 500 Romĕni, cĕt Ungurii pretind că sĕnt în numita comună.

Ar avé haz de altfel, ca Ungurii să facă și în străinătate capital din acest protest, înțocmai ca din pamfletul lui Moldován trădătorul.

Ca să arete că poporul slovac nu aprobă pe acei „agitatori care au încheiat alianța cu Valahii“, „Nemzet“ istorisește că a întrebare pe niște lucrători (secerători) slovaci pe care i-a întâlnit pe Alföld și acestia ar fi declarat că nici nu cunosc pe numiți agitatori și nici nu știu ceva despre alianța Slovacilor cu Romĕni.

De aici numitul organ guvernamental trage conclusia că: „prin urmare alianța romano-slovacă s'a făcut fără știrea poporului slovac“.

Ce caraghioși au ajuns nenorocii simbrieși guvernamentali! Cu ce stupide argumente au ajuns să se apere!

Corespondență din Viena.

Viena, 20 August.

(Programul probabil al lucrărilor parlamentare la toamnă. — Atitudinea viitoare a partidului liberal. — Resultate favorabile ale agitării antisemite.) Putĕndu-se considera ca sigur că camera deputaților se va întruni în primele zile ale lunii Octomvrie, devine tot de mai multă actualitate cestiunea de a ști cu ce proiecte de legi va avé a se ocupa parlamentul în viitoarea sesiune a lui. Bine înțeles, că în prima linie guvernul va stăru să i-se voteze bugetul pentru anul 1894. După toate șvonurile adevĕritoare unele pe altele, și un proiect de lege ce va îngreuna bugetul în mod destul de simțitor asupra reorganizării sau mai bine sporirii apĕrării naționale (Landwehr). Pĕnă acum puțin se știe despre amănuntele acestui proiect, atĕta însă e sigur, că votarea lui însemnează și votare de bani. Deoarece-ec parlamentarismul modern fiecĕrei cereri de bani a guvernului lipește pecetea cestiunii de încredere, se poate prezice de pe acum, că nici unul din partidele noastre politice nu va lipsi a-si preciza în desbaterile ce vor urma punctul seu de vedere și raporturile lui față cu ministerul contelui Taaffe. Pe lĕngă amintitul proiect de lege care poate fi privit ca o consecuență a votării legii mĕitare în Germania, de bună-seamă și ministrul de finanțe va presenta camerei deputaților mai multe proiecte menite a realiza valuta de aur, care până acum exista numai în închipuire. Dacă peste tot se va întembla, aducerea acestor nouă proiecte asupra valutei, nu va isorfi deloc din bunăvoința a ministrului de finanțe, ci trebuie privită ca rezultat al apăsării exercitate de guvernul unguresc laolaltă cu haute finance cea orească. Li-a crescut pofta de mĕncare băncilor mari ovreiești, mai ales casei Rothschild prin înghitirea milioanele pe care le-a câștigat din împrumutul valutei; de aceea presa care stă în soldul lor face tot posibilul pentru a împinge pe guvern a începe cu plata pe bani gata. Ministrul de finanțe se apucase de regularea valutei numai cu pași șvĕitorii și contra voinței lui, ear' nereușita întregiei acțiuni care în mod atĕt de înșpĕimĕntor ese la iveală pe zi ce merge, nu e de sigur menită a mĕri însuflețirea și așa foarte slabă pentru regularea definitivă a valutei. Dacă cu toate acestea guvernul va urma înainte pe calea cea apucată și se gĕndește în adevĕr la introducerea obligatorie a valutei de aur, adică a plății cu bani gata, aceasta nu s'ar putĕ atribui altfel decĕt presiunilor bancherilor mari ovrei ce prea de tot mare putere au și care lihnesc a storcea încă câteva milioane de pe regularea valutei. Durere, că în actuala întocmire a parlamentului nu e deloc speranță ca această nouă buzunăreală a capitaliștilor mari ovreiești în caselle ștatului și în hainele poporului să poată fi stĕnănită. Numai atĕta, că împotriva în contra „desvĕșirării“ regulării valutei ce cu atĕta nerușinare cere presa jidănească, va fi foarte înverșunată.

Conducătorul de nume al partidului liberal-german în parlamentul cisleithan, dl de Plener a fost mai zilele trecute în cercul seu electoral din Eger, în Boemia, pentru a-și da seamă de activitatea sa parlamentară. Nu e vorba, mĕre însemnate n'au cele desvoltate de acest om vĕcinic candidat la postul ministerial, totuși au și explicările lui în

oare-care interes ca oglindă a dispozițiunilor și părerilor de care se conduce acum partidul liberal. Impresia ce o produc cele spuse de dl Plener, este în prima linie, că partidul lui se află într'o poziție forțată foarte nepăcută, care îi slăbește ori-ce inițiativă de a lucra în contra guvernului. Nu demult încă șgomotul ce se auzia în articoliile presei liberale și în discursurile deputaților acestui partid seamĕnă cu sunetele alarmiste ale trimbițelor de războiu. Se bătea toba cea mare a numărului considerabil din care se compune, se declara că o cerere indispensabilă a datorinței naționale a o rupe definitiv cu guvernul și a-i face opoziția cu cea mai desvĕșită energie. Nimic din toate acestea nu se mai vedea nici auzia în discursul din urmă al lui Plener. Āntăiu și Āntăiu n'a pomenit deloc de viitoarea poziție ce va lua-o partidul față cu ministerul Taaffe, ear' cĕnd unul din membrii camerei de comĕrciu din Eger puse o întrebare în această privință, dl Plener declarase că ar considera ca lucru cu desvĕșire greșit dacă partidul liberal ar considera ca rolul seu cel mai potrivit combaterea actualului regim. Pentru a dobĕndi succese reale într'o astfel de luptă, partidul, zice dl Plener, nu este destul de tare (!), ear' o luptă fără sorți de izbĕndă n'ar face decĕt a compromite partidul. Din toate acestea considerate trebuie să povĕțuească pe partisanii sei a se ține în poziția de așteptare, cĕci este convins, că guvernul earăși va trebui să se apropie de partidul liberal. Aceste câteva declarațiuni caracteristice, care le-am despicat din discursul domnului Plener, arată în mod vĕdit în ce situație penibilă se află partidul liberal. Lipsit de încrederea poporului, tractat de guvern cu amabilitate numai atunci cĕnd fi cere sprijinul pentru votarea vre-unei legi, partidul liberal după propriile cuvinte ale conducătorilor sei, s'a pus sub „aștept“, o cale asta, care ori-ce partid pornit pe el o adus la perire sigură. Nici partidul liberal nu va scăpa de această soartă.

Pe cĕnd partidul liberal stă tot mereu în neactivitate desvĕșită și ocolește pe cĕt se poate o atingere cu alegătorii, partidul antisemit, din contră, cu toată căldura cea tropicală, mereu se mișcă, se agită. În diferite țĕri, ear' mai ales în citadela cea mai puternică a liberalismului ovreesc, în Mōravia se țin multe întruniri, în urma cărora se alipeșe mii și mii de partisani cĕtră partidul antisemit.

CORRESPONDENȚA

„TRIBUNEI“.

Poiana, la 2 August 1893.

(Desmĕnțire.) Relativ la corespondența anonimă din „Tribuna“ nr. 169, pag. 674, intitulată „Alegere ilegală“, subsemnații unul în calitate de notar al sinodului din cestiune, alții ca bărbați de încredere și martori, vĕzĕnd cu cĕtă ușurință, patimă și rĕutate se mistifică chiar și un act public, alegere de invĕtători, voim a da spre orientarea publicului următoarea lămurire:

Înainte de a se pune la ordinea zilei actul alegerii, la însărcinarea dlui președinte al sinodului, pĕr. prot. Ioan Droc, se compune lista membrilor prezidenți, care după terminare, deschizĕndu-se sinodul, se cetește și se provoacă a se insinua spre conscriere toți aceia, care din trecerea cu vederea poate au rămas afară. Ne insinuându-se nimenia se constată numărul votașilor prezenti în suma de 129 membri. După aceea se purcede la însuși actul de alegere, invitĕndu-se membrii sinodului a veni fiecare la masa prezidențială și a-și da votul.

În decursul votării se mai insinuă la votare încă 43 membri, poate de nou veniți, poate neconscriși în lista respectivă, și așa se ridică numărul membrilor votași la suma de 172.

Din acestia s'au prezentat la masa prezidențială spre votare 129 membri, ear' restul de 43 membri poate au eșit din biserică, poate nu, destul că nu s'au prezentat la masa prezidențială spre votare.

Dela cei 129 membri care au votat, inv. Aron Șerb a intrunit 54 voturi, Const. Vulcan (poreclit cu bunăvoință (?)) de corespondentul „Codiță al lui Aron Șerb) 47 voturi, ear' pentru nimenia au fost 75 voturi.

Aici este de a se mai observa că mulți și dintre acești 75 votași au votat pentru alegere, însă numai pe un an. Presidiul le observă că votare provisorică numai pe un an nu se ia în considerare.

Atunci își întorc votul și votează pentru nimenia, ear' altă parte știind că posturile de invĕtători, vacante, la școalele de aici trebuie ocupate, totuși nu votează nici pentru candidați nici pentru alții, ci pentru nimenia, adică nu le trebuie invĕtători. Așadar' nu votează contra candidaților nici acestia. Nu e puține excepțiuni. Motive pentru-ce nu votează pentru candidați încă nu s'a adus nici unul.

Aceasta este icona faptică a alegerii din cestiune și pentru adevărarea acesteia ne provocăm la actul de alegere, întărind totodată afirmaținea noastră prin propria noastră subscriere.

Aron Vonica, Ilie Georgescu, Dăb. de încredere. Dumitru Dobrote.

Galșa, luna Iulie 1898.

(Pituk Béla și o vorbă bună Ungurilor.) Din momentul când compatrioții nostri maghiari s'au îmbetat cu spiritul evaporat din „pamfletul popii Pituk”, toată atmosfera e în febră.

Și nici că se putea altcum. (?) Fiecare om cu minte sănătoasă știe: că omul beat comite mari prostii, ear' cel nebun și mai mari nebunii. Dacă judecăm asupra faptelor săvârșite de compatrioții nostri în zilele din urmă, trebuie să declarăm cu siguranță, că ei sau sunt beți, sau sunt nebuni.

Dacă sunt beți, ceea-ce ear' sa' a putut întempla, căci, vai! mult spirit a mai înghițit popa Pituk, până când era în Galșa, fmi aduc aminte, că întemplantarea a făcut să fiu și eu într-o societate cu Pituk Béla, celelalte persoane își petreceau conversând, ear' dumnealui după ce a înghițit un număr mărișor de potecale cu rachiu, adună capete de sugări, pe care le pune în finega cu cafea neagră ce o o avea înainte, peste care apoi turna rum căci zicea, că așa e mri gustos a be...

Dacă sunt nebuni, ceea-ce ear' vor poate fi, căci nebunia pusă de Pituk în cartea lui, se se fi transpantat în capul compatrioților nostri, atunci toți laolaltă cu Pituk se fie duși la balamuc, ca nu cumva potențându-li-se accesul de nebulie, să facă și mai mari nebunii de cum au făcut. Dacă cred ei că-s întregi la minte, cum se poate, că pe o lăpădătură a unei națiuni, fie aceea ori-care națiune, se o pună în fruntea cavalerestei vițe maghiare?

Ei bine, cinstiților perciuinați și cavaleri! Ce cugetați? Până unde voți a merge cu nebuniile? Au voți poate să ne faceți ca să ne perdem răbdarea, să vă răspundem și noi tot așa cum ne întrebați, și atunci să ne aruncați armata pe cap? Departe sunteți! Românul e cu mult mai chibzuit, decât se-și peardă răbdarea așa iute. El vă lasă să vă faceți turburile până la o zi grea, când ne mai putend suportă presiunile ce îi faceți, va da piept și cu 1 milion de armată jidano-maghiară.

Voi vă enfuriați pentru-că noi cerem înapoi dreptur-le noastre. Oare ce ați face când și noi am cere dela voi, ce luați voi cu sila dela noi?

Altcum, noi vă dăm bună pace, să mergeți tot pe calea apucată, că sigur veți ajunge la rezultatul bun, pentru toți locuitorii subjugatăi ai coroanei Sfântului Stefan. Fiți siguri, că urmând tot așa, cum ați început de vre-o 3—4 ani, vă prăpădiți voi înșivă.

Vancul.

CRONICĂ

Părueală între „patrioți” ordinari. Uriașul redactor Ujlaky al foii-revolver din Oradea-mare, numită „Szabadság”, nu pute căpeta ascultare dela o „damă” de teatru din loc și fi scoata mii de cusururi, care cusururi însé în ochii solgăbirului Bakács Béla și vicenotarului comitatens Bethy Pál nu erau altceva decât calități dumnezeiești. Din această deosebire de vederi artistice, basată pe grațiile celebrității teatrale oradene, se nascu părueală sdravănă. Tocmai când, cu binoclu pe ochi, privia fețele sulemenite ale „damelor”, la 22 seara, Ujlaky fu chemat afară din sală; abia eșit îl apuca cei doi răsburători ai onoarei de damă teatrală și dai cu băta, pe lângă injurături de cele mai unguerești. Însé Ujlaky avea atată timp să deie câte o palmă fiecărui atăciator, în urma cărora acestia așa de teapăn îi trageau spatele, încât redactorul-revolver căzuse jumătate mort pe trotuar. Tocmai venia atunci căpitanul orașului Rimler și Dr. Bodor, care au reușit a scăpa pe Ovrieașul cel cu amorul respins din ghiarele patrioților „oficiali” oradani. Asta se chiamă cultura jidano-maghiară, la care au să se inchine naționalitățile.

Logodiți. Dl Mihail Peppenariu, în-vățător în Seleuș (Toronto), în 8/20 August 'și-a încredințat de fitoare soție pe d-soara Anghelina Popovicu, ficia răposatului preot din Petnic Ioachim Popovicu.

Petrececi. Junimea studiosă din Seliște invită la „Petrececea cu dans, ce va ave loc Duminecă în 15/27 August în „Mailat”. În caș de timp nefavorabil în sala cea mare a școlaei din loc. Venitul curat este destinat fondului merit pentru ajutorarea studenților săraci. Comitetul arangiator. Începutul la 12 oare amezai. Prețul de intrare de persoană 50 cr., de familie 1 fl. Oferte mari-nimoase se primesc cu mulțumită și se vor cuita pe cale ziaristică.

Corul vocal rom. gr.-cat. din Sânt.-Miclăușul-mare vă invită respectuos la „Con-

certul urmat de dans” și precedat de piesa „75.000 de franci”, comedie-vodevil într'un act de N. A. Bogdan ce-l va arangia Duminecă seara în 15/27 August 1898 în grădina eventual în sala „Vulturului-negru”, în favorul fondului coral, la care p. t. d-voastră dimpreună cu prea stimata-vă familie cu deosebită onoare sunteți invitați. Începutul la 8 oare seara. Intrarea locul I. 1 fl., locul II. 70 cr., locul III. 50 cr., locul IV. (în picioare) 30 cr. Suprasolviri se primesc cu mulțumită și se vor publica. Comitetul arangiator. Program: I. „75.000 de franci”, comedie-vodevil într'un act de N. A. Bogdan. Persoanele Iupan Haralamp, luminărar, dl Ioan Funar, Ienachi Verceț, subcomisar de clasa a II-a, dl Pantelie Cutean. Trandafir, precupeț de zarzavaturii, dl Simeon Trandafir, servitoare la Haralamb, d-soara Elena Albu II. Concertul: 1. Motto, „Cântă Române”. 2. „Stăncuța”, sextet de G. Musicescu. 3. „Baba și moșneagul”, sextet de G. Musicescu. 4. „Șoldean-Viteazul”, cântionetă de V. Alexandri, pred. de dl Ioan Faur. 5. „Oșteanul român”, sextet de G. Musicescu. 6. „Cântec bachanal”, quartet de Is. Vorobchievici. 7. „Moș bătrân”, sextet de G. Musicescu. III. Ordinul dansului separat. NB. În pauza dansului se vor juca „Bătuta” și „Călușerul”.

Junimea studiosă din Oravița, cu concursul mai multor domnișoare, vă invita cu deosebită stimă la reprezentațiunea teatrală ce o va aranja în 27 August st. n. a. c. în grădina Hotelului la „Coroana Ungariei”. Programul. I. Teatru. „Mireasă pentru mireasă”, comedie în 3 acte de I. Vulcan. Persoanele: 1. Nichefor Goron, proprietar bătrân, dl Valeriu Popescu. 2. Veronica, ficia lui, d-soara Maria Cucu. 3. Aureliu Iustinian, avocat tinér, dl Valeriu Oprean 4. Arcadiu, inginer tinér, dl Ioan Fometescu. 5. Ioan Cicarescu, semptemviriu pensionat, dl Traian Teran. 6. Virginia, ficia lui, domnișoara Rosalia Sulia. 7. Jeronim Movilescu, fost vice-comite, dl Alexiu Pateșan. 8. Cleopatra, soția lui, domnișoara Maria Jumanca. 9. Simeon Luțan, jude administrativ, dl Eugeniu Muntean. 10. Ruxanda, soția lui, domnișoara Aurora Fometescu. 11. Tarquinu Superb Ulpianescu, cancelist notarial, dl Ioan Baltescu. 12. Gafia, servitoare la Goron, d-soara Florea Neda. 13. Stan, servitor tot acolo, dl Ioan Epure. Prețul de intrare: Loc I. de șezut 60 cr., locul II. de șezut 40 cr., locul de stat al III-lea 30 cr. După producțiune joc. Venitul curat e destinat fondului pentru înființarea unei școlae de fetițe române în Oravița. Suprasolviri se primesc cu mulțumită și se vor cuita pe cale ziaristică. Începutul la 8 oare seara. Comitetul arangiator.

Din public.*) Convocare.

Prin aceasta se conyoacă adunarea generală ordinară a despărțământului XX. (Blaj) al „Asociațiunii transilvane” pe 27 August a. c. st. n. (sărbătoarea stei Marii) 10 oare înainte de amezai la Roșia-de-Secaș.

Afară de agendele curente și de desbateră propunerilor eventuale programul adunării cuprinde și formarea și constituirea unei reuniuni agricole comitatense, hotărâtă în adunarea generală ordinară din anul trecut și desbateră de statute ale acestei reuniuni.

Având în vedere importanța deosebită a acestui act, subscria direcțiune roagă cu toată insistența pe membrii „Asociațiunii” și pe toți cei interesați, să iee parte la adunare în număr cât se poate de considerabil.

Din ședința comitetului despărțământului, ținută în Blaj la 16 Iulie 1898.

Ioan Germanu, Dr. Victor Szmigelski, director, notar.

*) Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta redacția nu primește răspunderea.

SERVICIUL TELEGRAFIC al „TRIBUNEI”.

Budapesta, 24 August n. Conte George Károlyi a intentat proces tatălui seu contele Stefan Károlyi, care i-a redus apanagiul dela 12.000 fl. la 6000 fl., cu condiție că nu va ave voce se stee în Ungaria.

După știrile sosite la ministerul de interne, holera nu se întinde mai mult. Medical comitatens din Bichși a constatat în Orosháza 9 casuri holerică.

Roma, 24 August n. Se svonește că cardinalul Rampolla vrea să-și deie demisia din cauza nereușitei ralițiilor la alegerile din Francia.

Oradea-mare, 24 August n. Solgăbirul Bakács și notarul Bethy au provocat la duel pe toți ziaristi de aici, care însé au respins provocarea.*)

Friedrichsrode, 24 August n. Ducele de Edimburg s'a pronunțat ca moștenitorul tronului sub numele de duce Alfred.

*) Vezi „Cronica” noastră întinlău „Părui ală între patrioți”.

Bibliografie. AVIS LITERAR.

„Dor și jale” este titlul posesiilor dlui D. Voniga, care în broșură voluminoasă de 13—14 coale 8°, hârtie velină, în curând vor eși de sub tipar.

Volumul se va extinde peste 200 pagini și va cuprinde 140—150 poesii lirice cu o prefață scrisă de dl I. Russu Șirianul.

Pentru înlesnirea prenumărării, abonenților prin liste li-se dă favorul de a primi exemplarul broșurat cu un preț de 1 fl. (2 coroane); ear' legat în lux cu 1 fl. 50 cr. (3 coroane).

După eșirea opului de sub tipar, prețul unui exemplar broșurat va fi 1 fl. 40 cr. (2 cor. 80 bani) și legat în lux 1 fl. 80 cr. (3 cor. 60 bani).

A apărut:

„Navigațiunea pe Olt și importanța ea pentru România”, de Dr. Carol Wolff, director al cassei de economie din Sibiu. (Extras din „Buletinul Geografic” Trim. III și IV. 1892.) București, Stabilimentul grafic I. V. Socec.

A apărut:

„Magyar-román zsebszótár” (Dicționa maghiar-român.) De Octavian Barițiu, profesor gimnasial în Năsăud. A doua edițiune îndreptată și completată. Cluj, 1893. Librăria universității Ioan Stein. Prețul 1 fl. 40 cr.

A apărut:

„Arta de a trăi”, de Stugav (August von Schmidt). Traducere liberă de Ieronim G. Barițiu. Prețul 50 cr. sau 1 coroană. Brașov, tipografia A. Murășianu 1893.

În editura librăriei Nicolae I. Ciureu din Brașov a apărut:

„Carte de cetire” pentru cl. III. gimnasială, reală și pentru școlaele superioare de ete. De Virgil Onițiu, profesor.

Perirea a doi iubți, adevă Jalnica întemplantă a lui Piram și Tisbe, cărora s'au adăugat mai pe urmă nepotivita iubire a lui Echo și Narțis. Prin Vasile Aaron, jurat în marele principat al Ardealului procurator, alcătuite și în versuri scrise. Retipărit după originalul din anul 1830. Editura librăriei Ciureu, Brașov. Prețul 12 cr.

A apărut:

„Apele minerale ale Sângeorgiului-român din nobilul district al Năsăudului (astăzi comitatul Bistrița-Năsăud) în Nordul Transilvaniei, de Dr. Leo Murășanu, medic practic și profesor de igienă la institutul teologic-pedagogic din Caransebeș.

A apărut:

„Darea de seamă asupra mersului societății pentru învătătura poporului român din București și școlaele ei normale și primare pe anul 1892/3. București, 1893, tipografia E. N. Miulescu

A eșit de sub tipar în editura librăriei Socec et Cia: Al. Vlăh uță: Poesii. Edițiunea a 2-a. Prețul lei 2.50.

LOTERIE.

Tragerea din 23 August st. n. Sibiu: 51 84 82 52 74

Căilindarul zilei.

13/25 August 1898. Iulian: Cuv. Maxim mărt. Gregorian: Ludovic. Soarele: răsare 4.53 apune 7.13

Buletin meteorologic.

Sibiu, 23 August n. 10 oare dimineața.

Table with 4 columns: Presianea atmosferică, Temperatura, Maximul și minimul de temperatură, Direcția vântului.

Din țeară 17 August n. 8 oare dimineața.

Table with 4 columns: Stațiunile, Presian. atmosferică, Temperatura, Vântul.

Sosiți în Sibiu.

La 24 August n. Hotel „Neurivier”. F. Lövy, G. Calmar și F. Schröder, din Viena, S. Baier, din Brașov, Viener din Budapesta, pelerini. Hotel „Haberman”. M. Fischer, proprietar de panoramă.

Economic.

Camera de comerț din Focșani. Cetin în „Curierul Financiar”: Camera de comerț și industrie din circumscripția VII. Focșani, a adresat zilele acestea, ministerului agriculturii, comerțului și industriei raportul general pe anul 1892.

Din acest raport, care este o dare de seamă amănunțită a mersului agriculturii, comerțului și industriei în județele Putna, Tecuciu și Băcău, extragem următoarele: În ceea-ce privește recolta produselor agricole s'a cultivat: grâu pe o întindere de 11.158 hectare și a dat o producțiune 157.498 h. l., ceea-ce revine 13 h. 65 l. de hectare. Porumbul cultivat pe o întindere de 48.552 hectare a produs 67.492 h. l., adevă pe hectar 13 h. 80 l. Rapița a produs 11.045 h. l. pe o întindere de 1385 hectare, ceea-ce revine 7 h. 97 l. pe hectar.

În cursul anului 1892, dela trei fabrici care au funcționat, s'a produs o cantitate de 17.900 h. l. spirt, a cărui valoare s'a ridicat la 993.715 lei.

În ceea-ce privește comerțul, în orașul Focșani s'importat din diferite state: coloniale în cantitate de 13.464.930 ch., manufacturi 4.739.553 ch., spirituoase 470.000 ch., ferărie 16.880.000, cărbuni de pământ 3.500.000 ch. Exportațiunea diferitelor articole agricole se ridică la 10.143.515 ch., ear' vinurile la 5.472.000 ch.

În privința mișcării comercianților ne dă următoarele cifre: În județul Putna s'au înregistrat 161 firme comerciale și s'au declarat 17 falimente.

În județul Tecuciu s'au înregistrat 61 firme și nu s'a declarat nici un faliment în întregul an.

În județul Băcău s'au înregistrat 37 firme și s'au declarat 4 falimente.

Raportul atrage atențiunea asupra dificultăților ce comerțul întâmpină la importațiune și exportațiune din cauza lipsei de vagoane pe liniile ferate, a lipsei de hamali pentru încărcare și descărcare, precum și din cauza magasiilor neincăpătoare de care dispune direcțiunea căilor ferate.

Comerțul ambulat, zice raportul, se constată că cu toate eforturile se exercită, mai ales prin târgurile urbane din cauza neglijenței agenților polițieneste, care nu se mișcă nici chiar atunci când li-se cere formal și pentru anumite casuri, din partea camerelor de comerț, de a interveni.

În ce privește industria, pe de o parte legea de încurajare a industriei naționale, pe de alta protecțiunea micilor industriași prin dispozițiunile tarifului general vamal, numărul meseriașilor se mărește pe fiecare zi.

Raportul sfârșește prin enumerațiunea celor mai principale lucrări rezolvate de acea cameră de comerț în anul 1892, din care se poate vedea că membrii sei au depus o muncă energică în îndeplinirea multor dispozițiuni pline de chibzuință. Raportul arată următoarele dorințe: înființarea magaziilor de antreposit; înființarea unei bănci vinicole, pentru-ca cultivatorii de vii să poată ave capitaluri ieftine și la îndemână de a lupta pentru regenerarea viilor amenințate de filoxeră; desființarea dreptului de licență; reformarea legii burselor în ceea-ce privește orepturile mijlocitorilor, pentru a suprima abuzurile ce comit sansarii neautorizați și întocmirea unei legi pe baza căreia ministerul finanțelor să restituie sumele pentru timbre stricte și neîntrebuințate.

Prețul mărfurilor

Piața din Făgăraș, 18 August n. Grâu hectolitru fl. 5.— până 5.60; grâu mestecat fl. 4.— până 4.50 seacă fl. 3.50 până fl. 3.70; orz fl. 3.— până fl. 3.50; ovės fl. 2.70 până fl. 2.90; encuruz fl. 3.50 până fl. 3.80; măzere fl. 5.— până fl. 6.— fasole fl. 4.— până fl. 5.—; linte fl. 8.— până fl. 9.—; sēmēnță de cânepă fl. 5.— până fl. 6.— sēmēnță de in fl. 6.— 7.—; cartofi fl. 1.6) până 4.—; mălaiul fl. 8.— până fl. 9.—; seșu brut 100 chilogrami fl. 22.— până fl. 24.—; lumini de seșu urnate fl. 41.— până fl. 44, unsoare de porc 100 chl. fl. 65.— până fl. 66.—; slănină 100 chilo fl 52 până fl. 60.—; săpun 100 buc. fl. 22.— fl. 26.—; cânepă fl. 30.— până fl. 35.—; fân fl. 2.50 până fl. 3.— carne de vită chilo 48 cr.; carnea de vițel 44 până 50 cr.; carnea de porc 38.— până 40.—; carnea de miel 32 până —; ouș 6 cu 10 cr.

Tîrgul de rimători în Steinbruch. În 21 August n. s'au notat: unguerești bătrâni grei 48.— cr. până 49.— cr., de mijloc 48.— cr. până 49.— cr., unguerești grei tineri 52.— cr. până 52 1/2.— cr., de mijloc 51.— cr. până 52.— cr., ușori 49.— cr. până 50.— cr., marfă țerănescă grea 46.— cr. până 47.— cr., de mijloc 47.— cr. până 48.— cr., ușoară 47.— cr. până 48.— cr., românești, de Bakony, grei — cr. până — cr., transito grei — cr. până — cr., transito de mijloc — cr. până — cr., transito ușori — cr. până — cr., transito sēr bești grei 49.— cr. până 50.— cr., transito de mijloc 49.— cr. până 50.— cr., transito ușori 47.— până cr. 48.— cr

Bursa de mărfuri din Budapesta dela 21 August n. 1898.

Table with 4 columns: Sēmēnțe, Calitatea per hect., Prețul per 100 chilogr., Calitatea per hect., Prețul per 100 chilo.

Table with 4 columns: Sēmēnțe, Soțul, Calitatea per hect., Prețul per 100 chilogr.

Table with 4 columns: Mărfuri pe termen, Grâu, Cucuruz, Ovės, de toam. de primă, Aug.-Sept., Maiu-Iun, de toamnă de primăv.

Table with 2 columns: Produse diverse, Soțul, Cursul.

Table with 2 columns: Produse diverse, Cursul.

Cursul pieței din Sibiu.

Table with 2 columns: Din 23 August n. 1898.

Bursa de Budapesta.

Table with 2 columns: Din 21 August n. 1898.

Bursa de Viena.

Table with 2 columns: Din 21 August n. 1898.

Bursa de București.

Table with 2 columns: Din 4 oare p. m.

Pentru redacțiune responsabil: Andreiu Baltes.

Provocare.

Dnii Dr. Elias Feier in Brad; Valerius Henzl in Sibiu si G. Comsa, medic. in Seliste sunt pentru a doua- oara invitati pe aceasta cale, a-si plati vechea lor datorie catre subsemnatul; caci in cas contrar, vor fi siliti pe alta cale a plati ceea-ce imi dorestc. [1965] 1-1

Michael Rasslag, croitor, in Graz, Styria.

Eu George Mandai, locuitor in comuna Satulung, districtul Brasov, am de vnzare

1400 oi,

care vnzare o fac si mai cu maruntisul, adeca dela 2-3 sute si preuri moderate. Doritorii se se adreseze la mine acasa. [1969] 1-5

Institutul Tipografic in Sibiu.

Strada Măcelarilor Nr. 21.

Biblioteca populară a „TRIBUNEI“.

- 1. Pădureanca. Novela de Ioan Slavici, 12 coale tip., broș., elegant. Un exemplar cu prețul redus dela 40 cr. sau 1 leu la 30 cr. sau 60 bani.
2. Fata Stolerului de Matilda Cugler-Poni. Un exemplar 5 cr. sau 10 bani.
3. Ce n'a fost și nu va fi. Poveste de I. T. Mera. Un exemplar 4 cr. sau 8 bani.
4. Pipăruș Petru. Poveste de I. T. Mera. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
5. Păcală și tândală. Anecdota de Silvestru Moldovan. Prețul unui exemplar 3 cr. sau 6 bani.
6. Jucării și jocuri de copii. De P. Ispirescu, culegător-tipograf. Un exemplar 25 cr. sau 50 bani.
7. Teiu legănat. Poveste de Gr. Sima al lui Ión. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
8. Colăcărul. Obiceiurile țeranilor români la nuntă, de Benedict Viciu. Un exemplar 16 cr. sau 32 bani.
9. Fiica a nouă mame. Poveste de Silvestru Moldovan. Un exemplar 14 cr. sau 28 bani.
10. Povestea lui Ignat. Poveste de Silvestru Moldovan. Un exemplar 3 cr. sau 6 bani.
11. Sfântul Nicolae. De Matilda Cugler-Poni. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
12. Îndărășnicul. Poveste de Silvestru Moldovan. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
13. Blăstēm de mamă. Legendă populară din giurul Năsăudului. De George Coșbuc. Un exemplar 6 cr. sau 12 bani.
14. Bunica de Bojena Nemeovă, tradusă din limba boemă de Prof. Dr. Urban Iarnik. Un exemplar cu prețul redus dela 1 fl. sau 3 lei la 60 cr. sau 1 leu 20 bani.
15. Vlad și Catrina. Poveste de Gr. Sima al lui Ión. Un exemplar 5 cr. sau 10 bani.
16. Din bătrâni. Ghicitori, întrebări și răspunsuri, frământări de limbă, adunate de Gr. Sima al lui Ión. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
17. Pe pământul Turcului de George Coșbuc. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
18. Căldărușa cu trei picioare. Poveste franțuzească de Eleonora Tănăsescu, după A. Genevray. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
19. Cenușoaca. Poveste de I. T. Mera. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
20. Un pețitor îndărășnic. Novela de Björnstjerne Björnson. (1856). Un exemplar 4 cr. sau 8 bani.
21. Prietenul meu Vântură-Țeară. Din novelele californiene ale lui Bret Harte. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
22. Scăpărătoarea. Din povestile lui Andersen. Un exemplar 4 cr. sau 8 bani.
23. Fata Craiului din cetini. De George Coșbuc. Un exemplar 4 cr. sau 8 bani.
24. Strigoaica. Din fantasiile lui Nicolae Gogol. Un exemplar 20 cr. sau 40 bani.
25. Draga mamei. Baladă de George Coșbuc. Un exemplar 10 cr. sau 20 bani.
26. Taina unei vieți. De Björnstjerne Björnson. (1869). Un exemplar 6 cr. sau 12 bani.
27. Vecinii. Din fantasiile lui Nicolae Gogol. Un exemplar 30 cr. sau 60 bani.
28. Păcală în satul lui. Poveste de Ioan Slavici. Un exemplar 10 cr. sau 20 bani.
29. Sgârșitul. Comedie de Molière. Un exemplar 40 cr. sau 80 bani.
30. Lumea proștilor. Poveste de Silvestru Moldovan. Un exemplar 5 cr. sau 10 bani.
31. Nusci-împărat. Poveste din popor de „Mărgineanul“. Un exemplar 12 cr. sau 24 bani.
32. Dina-împărăteasă și peana ei aleasă. Poveste din popor de „Mărgineanul“. Un exemplar 12 cr. sau 24 bani.
33. Fulger. Poveste în versuri de George Coșbuc. Un exemplar 5 cr. sau 10 bani.
34. Spice de aur. Culese de dascălul Ioan P. Lazar. Un exemplar 12 cr. sau 24 bani.
35. Un idil în Roșeni. Novela de Bret Harte. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
36. Baba iadului. Poveste în versuri de Ioan Moța. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
37. Princesa fermecată. Poveste în versuri de P. Dulfu. Un exemplar 10 cr. sau 20 bani.
38. Dina mărgărelelor. Poveste în versuri de Ioan Moța. Un exemplar 12 cr. sau 24 bani.
39. Doi copii. Poveste de Ioan Moța. Un exemplar 10 cr. sau 20 bani.
40. O partidă în patru. De Antonio Ghislanzoni. Un exemplar 12 cr. sau 24 bani.
41. Posacul bun de inimă. Comedie în 3 acte de Carlo Goldoni. Tradus de Domnișoarele Al. și Luc. I. Romanescu. Un exemplar 25 cr. sau 50 bani.
42. Croitorul și cei trei feciori. Poveste de Ioan Moța. Un exemplar 15 cr. sau 30 bani.
43. Mica Fadetă. De George Sand. Un exemplar 40 cr. sau 80 bani.
44. Busalin păcurarul. Poveste de Nicolae Trimbițoiu. Un exemplar 22 cr. sau 44 bani.
45. Roma invinsă. Tragedie în 5 acte de Alexandru Parodi. Tradusă de I. L. Caragiale. Un exemplar 24 cr. sau 48 bani.
46. Clara Milici. Novela de I. Turghenev. Traducere din limba rusă de Enea Hodoș. Un exemplar 40 cr. sau 80 b.
O sută de ani. De Ioan Slavici. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.

Celor-ce cumpără un număr mai mare de exemplare, cu deosebire librarilor și preste tot vnzătorilor, se dă rabatul cuvenit.

Banca generală de asigurare „TRANSILVANIA“ IN SIBIU, fundată în anul 1868

asigurează prelungă condițiunile cele mai favorabile:

- a) în contra pericolului de foc și exploziune clădiri de ori-ce fel, mărfuri, produse de câmp, mobilii etc.
b) pe vieța omului în toate combinațiunile, precum: asigurări de capitaluri pe casul morții și pentru termnuri fixate, de zestre și de rente.

Dela fundarea institutului se plătiră:

Table with 2 columns: Sume asigurate pe viața, Sume asigurate pe viața. Rows for years 1869-1892.

1,669.214 fl. 29 cr.

Conform bilanțului pentru 1892 fondurile de rezervă și garanție se urcă la 686.795 fl. 44 cr.

Prospecte și formulare se dau gratis.

Deslnșiri se dau și oferte de asigurări se primesc prin Direcțiune în Sibiu, (Strada Cismădiei Nr. 3, casa proprie), sau prin Agenturile generale și principale în Brașov (H. Hermann), Cluj și Arad, precum și prin Agenturile speciale în locurile mai însemnate.

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1-a Maiu 1893.

Large railway schedule table with multiple columns for routes: Budapesta-Predeal, Budapesta, gara de vest - Rusava - Vercerova, Copșa-mică - Sibiu - Avrig - Făgăraș, Cucerdea - Oșorheiu - Regh-săs., Ghirș - Turda, Sighișoara - Odorheiu, Simeria (Piski) - Petroșcai - Lupeni, Simeria (Piski) - Hunedoara, Brașov - Zernesol, Brașov - Chezdi-Oșorheiu, Arad - Timișoara. Includes train numbers, departure times, and station names.

Nota: Oarele însemnate în stângă stațiunilor sunt a se ceă de sus în jos, cele însemnate în dreapta de jos în sus. Numeri încadrați cu linii groase însemnează oarele de noapte. Editura și tiparul Institutului Tipografic în Sibiu, sub responsabilitatea lui Ioan Popa Necea.